

İNVAZİV NONİNVAZİV VENTİLASYON UYGULAMALARI

PROF. DR.SEDAT ÖKTEM
MEDİPOL ÜNİVERSİTESİ TIP FAKÜLTESİ
ÇOCUK GÖĞÜS HASTALIKLARI BİLİM DALI

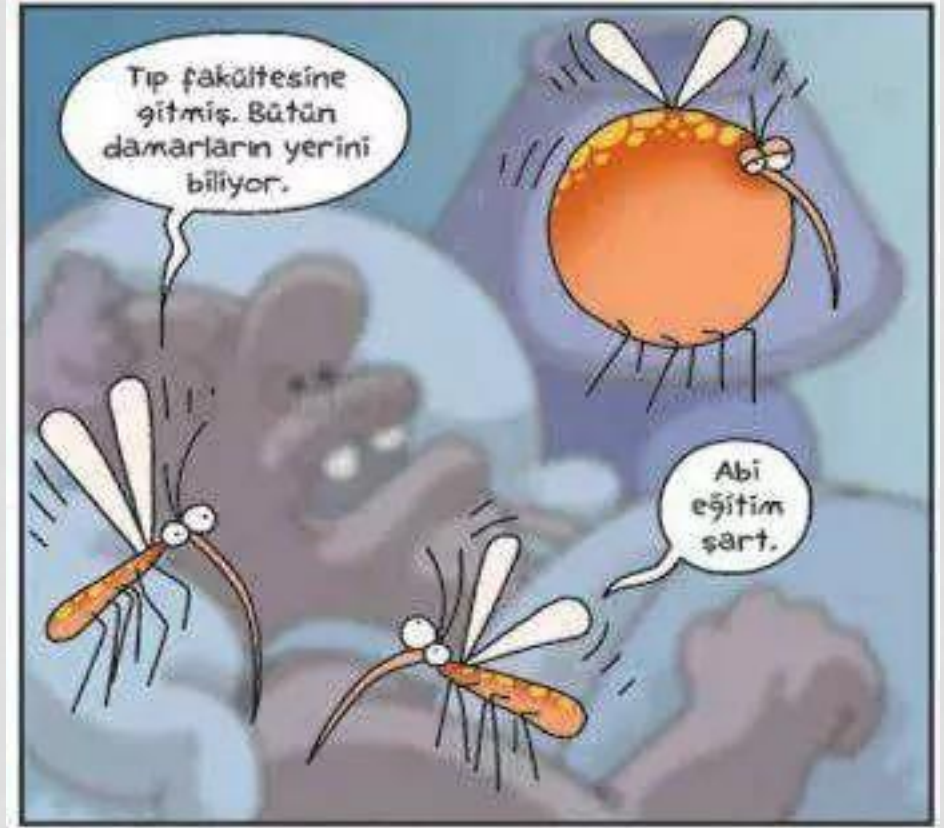

AMAÇLAR

- **Hayat süresini uzatmak**
- **Hayat kalitesini artırmak**
- **Morbiditeyi azaltmak**
- **Fizyolojik fonksiyonları düzeltmek**
- **Normal büyüme ve gelişme sağlamak**
- **Sağlık masraflarını azaltmak**

NASIL BAŞLAMALI?

- Hasta seçimi
- Aletler
  - Arayüzler
  - Ventilatörler
  - Devreler
  - Nemlendiriciler
- Strateji
- Etkinlik izlemi

YÖNTEMLER

Non İnvaziv

- Arayüzler
- Ventilatörler
- Devreler
- Kafa bantları
- Nemlendirici
- Oksijen kaynağı

İnvaziv

- Trakesotomi kanülleri
- Ventilatörler
- Devreler
- Nemlendirici
- Oksijen kaynağı

NON İNVAZİV EV VENTİLASYONU:

Avantaj

- Basit, kolay uygulama
- Hasta bakımı kolay
- Aralıklı kullanım
- Cerrahi gereksinimi yok

Dezavantaj

- Her hastada olmaz
- Maske olasılıkları az
- Maske hasara yol açabilmekte
- Ventilasyon etkinliği düşük
- Hareket ettiğinde maske kayabilir
- Sekresyonların atılımı az
- Günde 20 saatten fazla ventilasyon gerektiren hastada uygun değil

UYGUN HASTA

- **Kardiyopulmoner dengeli**
- **Tartı alan ve büyüyen**
- **Aktif, tekrarlayan infeksiyonu, ateşi, kötüleşmesi olmayan hasta**

EKIPMAN

Kafa bantları

Devreler

Ventilatörler

Maskeler

MASKELER

Özellikleri:

- **Transparan**
- **Ölü boşluğu en küçük olan**
- **Hafif**
- **Ekshalasyon deliği**

Sınıflama:

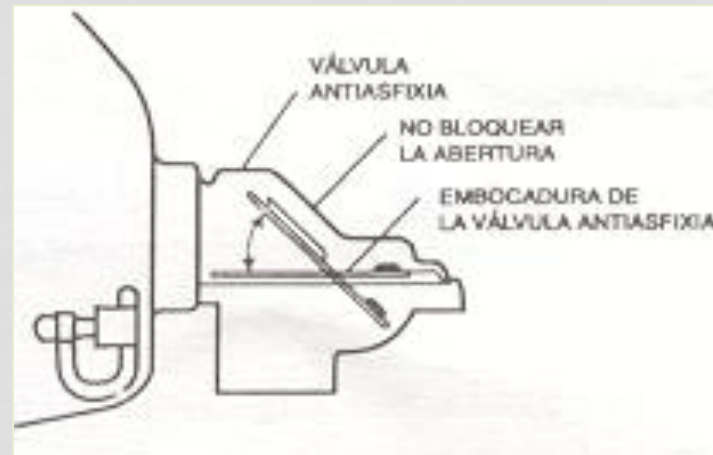
- 1.** Ekshalasyon deliđine göre: Vented / non-vented
- 2.** Güvenliđe göre: Antiasfiksi valvi
- 3.** Temas yüzeyine göre: Oronazal / nazal / prong/pipo/ađaz parçası

EKSHALASYON DELİĞİ: VENTED/NON VENTED

GÜVENLİK VALVİ: ANTİASFİSKİ VALVİ

TEMAS YÜZEYİ

- Nazal maskeler
- Yüz maskeleri
- Tam yüz maskeleri
- Ağızlık

Nazal Maskeler/Pronglar

Avantajlar:

- Ölü boşluk az
- **Aspirasyon riski düşük**
- **Beslenebilir**
- **Konuşabilir**
- **Daha konforlu**
- Klastrofobi olasılığı düşük

Dezavantajlar:

- **Ağızdan kaçaklar**
- Nazal erozyon

**Koopere olabilen hastalarda
Kronik vakalarda**

Oronazal Maskeler

Avantajlar:

- **Etkinliği fazla**

**Akut durumlarda
Hasta ile kooperasyon zorsa
Dispne varlığında**

Dezavantajlar:

- **Klastrofobik**
- **Aspirasyon riski**
- **Konforlu değil**
- **Ölü boşluk fazla**
- **Kaçak**

Tam Yüz Maskeleri

- Kaçak az
- Öksürme, konuşma az
- Aspirasyon riski yüksek

- Gündüz nazal maske gece tam yüz maskesi
- Nazal erozyon
- Orta yüz hipoplazisi

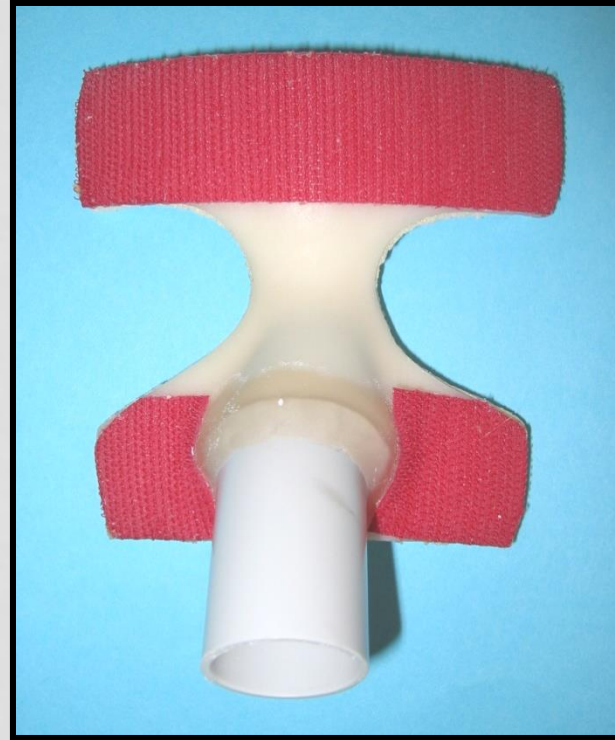
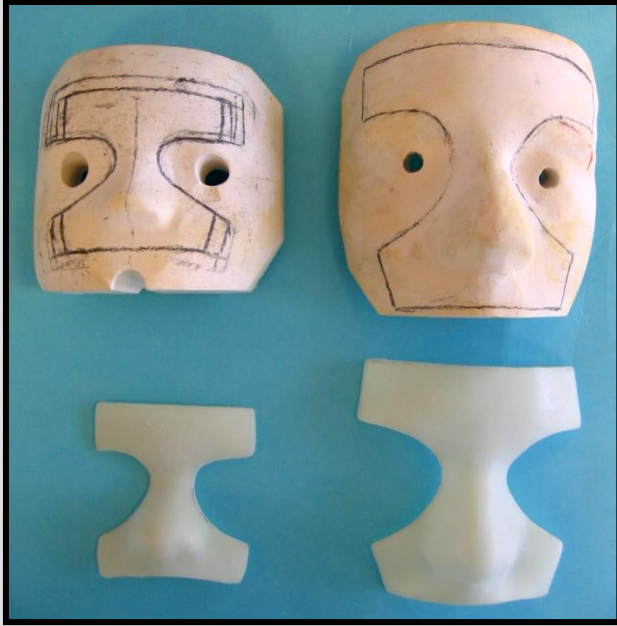
Ağızlık /Ağız Mührü

- Gün içi kullanım
- Yüz serbest
- Fleksibl ağız parçası
- Nefes almaya izin veren aralıklı kullanım
- Devamlı kullanım

Özel Yapım Maskeler

Trakeostomi

- Trachoe, Shiley, Bivona, Portex ve dięerleri
- Pediatrik boyut, entubasyon t¼p¼ ile aynı olmalı
- Neonatal, pediatrik, eriřkin boyutları mevcut
- Balonlu (cuff) veya balonsuz
- İ kan¼l¼ disposabl olan model

Devreler

- Ev tipi ventilatörler / BIPAP cihazları için
  - Tek devre
  - Ekshalasyon valvlerine dikkat etmek gerekli
- Ev tipi ventilatörde
  - Çift devre

Nemlendiriciler

Kafa bantları

VENTILATÖRLER

1.Ev tipi NIV cihazları

2.Ev tipi ventilatörler

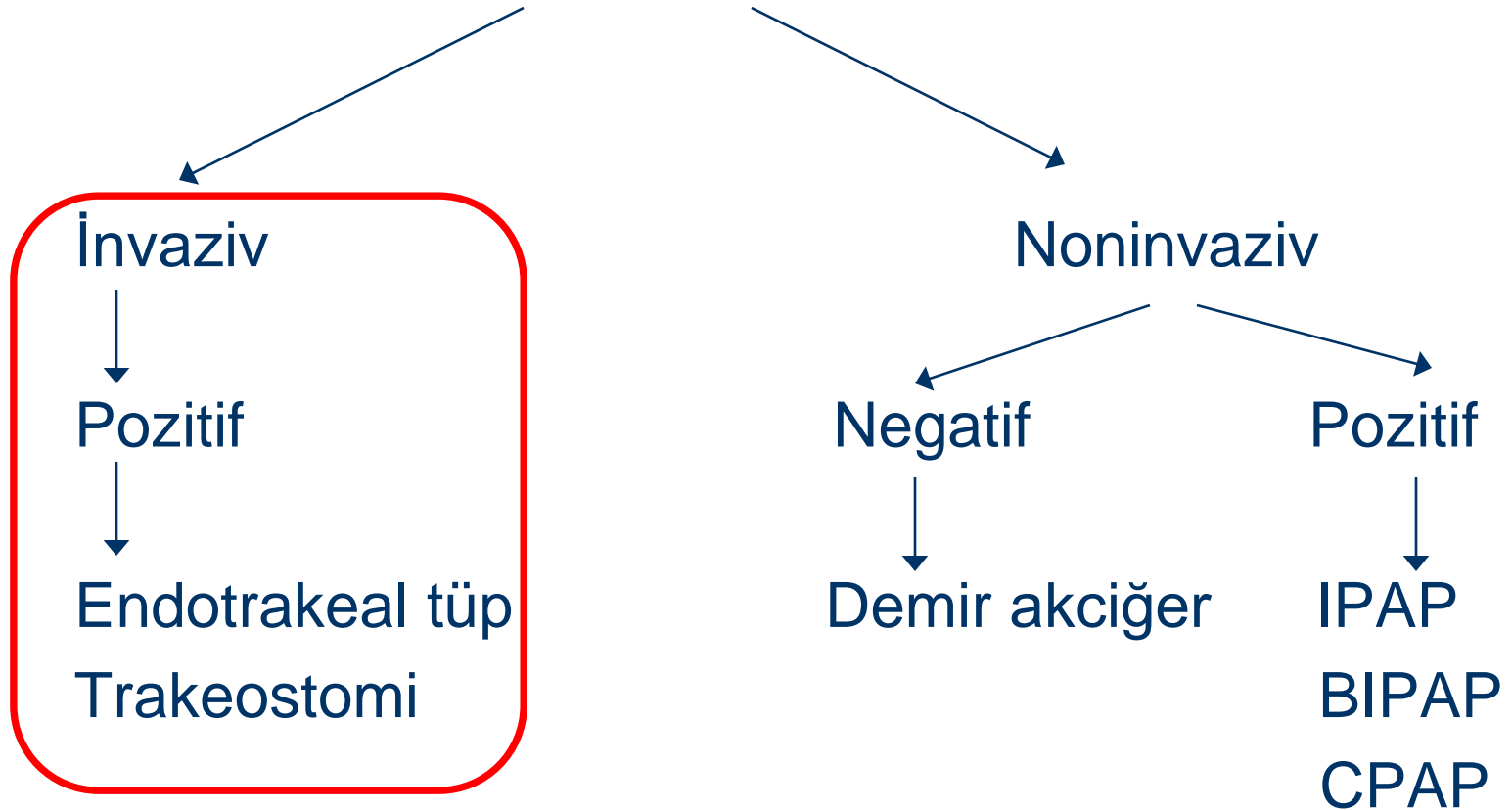

VENTİLATOR SEÇİMİ

- Hastaya göre
- Non invaziv vs invaziv ventilasyon
- Taşınabilirlik
- Pil ömrü
- Ayar özellikleri
- Destek hizmetleri

Ventilasyonun deęisik modları

Basıncın verilme yolu

Pozitif Basıncılı Ventilasyon Türleri

Volüm Kontrollü

- Sabit İspiratuar volüm
- Değişken inspiratuar basınç
- Havayolu rezistansı arttığında bile sabit tidal volüm
- **Yüksek inspiratuar basınç**
- **Kaçak kompanzasyonu yok.**

Basınç Kontrollü

- Değişken İspiratuar volüm
- Sabit inspiratuar basınç
- **Daha iyi tolere ediliyor**
- **Kaçak kompanzasyonu var**
- Havayolu rezistansı arttığında tidal volümde düzensizlik

Hibrid Mod

- Volüm ve basınç kontrollü modların kombinasyonu

AVAPS

(Average Volum Assured Pressure Support)
(Volüm garantili basınç destekli ventilasyon)

- İnspiratuar basınç otomatik ayarlanır
- Sabit İnspiratuar volüm

**Tidal volüm garanti+Basınç kontrol
rahatlığı**

EV TİPİ VENTİLATÖRLERİ

- Kaçak varlığında iyi çalışırlar
- Bazı modellerinde FiO_2 0.8
- Tek devre/ Çift devre
- Kullanımı kolay
- Nakli kolay

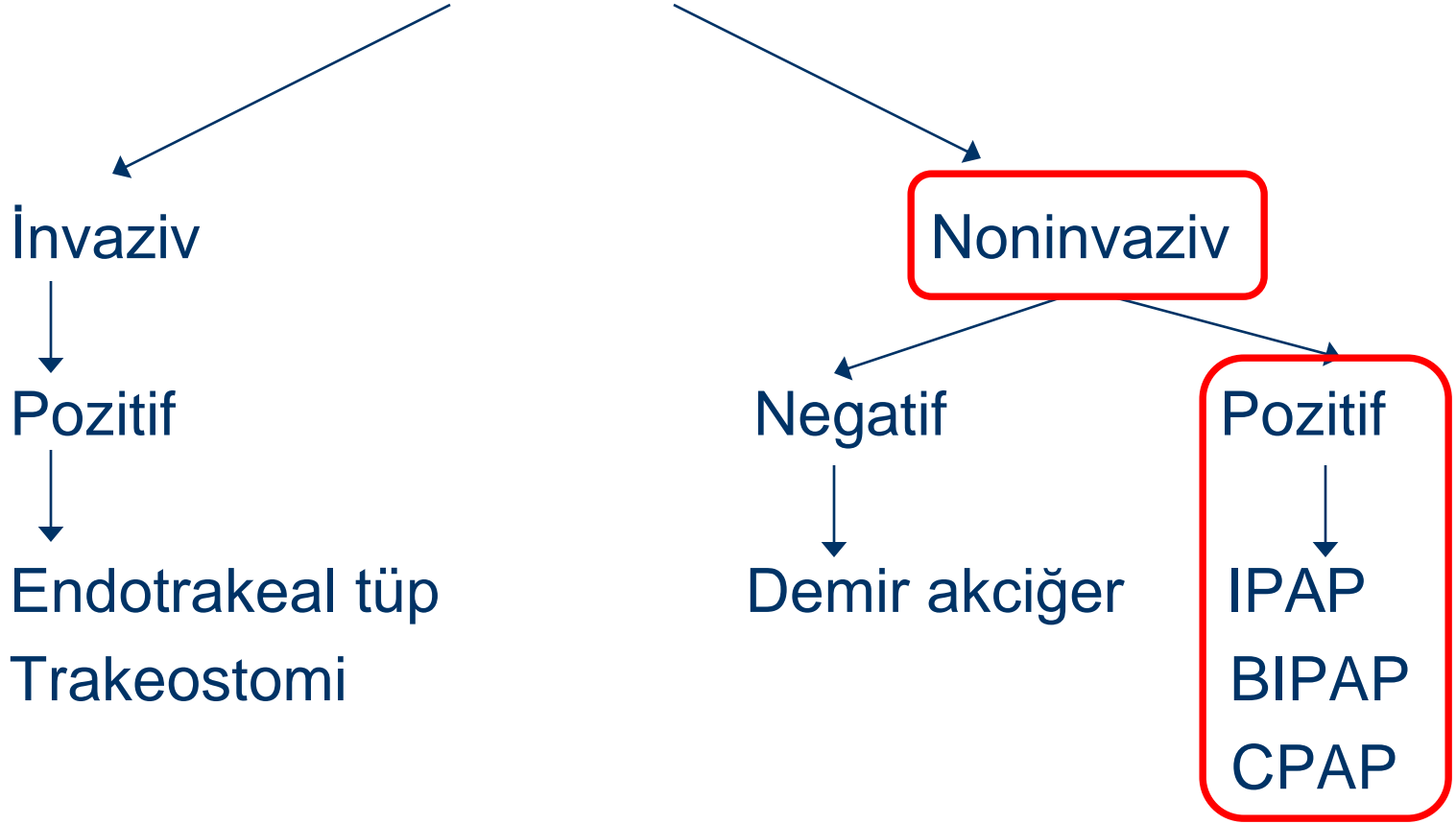

EV TİPİ İNVAZİV VENTİLASYONA GEÇİŞ

- Hastanın hastane tipi ventilatöründeki ayarlara göre hafif artış yapılarak ev tipi ventilatöre geçilir.
- Kan gazı sonuçlarına göre ayarlamalar yapılır.

Ventilasyonun deęisik modları

Basıncın verilme yolu

İKİ BASINÇLI (BİLEVEL) HAVAYOLU BASINCI İLE VENTİLASYON

- Turbin jeneratör iki farklı basınç üretir
- Tüm solunum döngüsü boyunca akım süreklidir

- CPAP
- Spontan-zamanlı (ST)
- Zamanlı (T)

CPAP

- En basit NIV modu
- Solunum döngüsü boyunca devamlı pozitif basınç sağlanır
- **Hasta kendisi soluyabilir**
- **Solunum hızını kendisi ayarlar**
- **Havayolunun açık kalması sağlanır**

BIPAP

Bilevel positive airway pressure

- **IPAP**

İnspiratuar
pozitif havayolu basıncı

- Tidal volumu arttırır
- Dakika ventilasyonu arttırır
- Nefes alma işini kolaylaştırır

- **EPAP**

Ekspiratuar havayolu basıncı

- Atelektazileri azaltır
- Alveolleri açık tutar
- FRC' i arttırır
- Gaz değişimini arttırır
- Nefes alma işini kolaylaştırır

BIPAP MODLARI

BIPAP /S; Spontan mod

- Bu mod hasta ile senkronize olarak çalışır.
- BIPAP üzerinde inspiratuar ve ekspiratuar basınç belirlenir
- Hasta inspriyumu başlattığında önceden belirlenmiş IPAP'ı ve ekspiryum süresince önceden belirlenmiş EPAP'ı alır.
- **Hastanın spontan solunumlarını destekler.**
- Tipik olarak nöromuskuler ya da restriktif akciğer hatalıklarında kullanılır.

BIPAP MODLARI

BIPAP S/T ; Spontaneous /Timed mod

- BIPAP üzerinde inspiratuar ve ekspiratuar basınç belirlenir.
- Ek olarak makine üzerinde “back-up” solunum hızı belirlenir
- Hastanın solunum sayısı önceden belirlenmiş bu hızın altına düştüğünde makine tarafından hastaya nefes verilecektir.
- **Bu mod zaman zaman apnesi olan hastalarda kullanılır.**

BIPAP MODLARI

BIPAP Timed mod

- Nadir olarak kullanılır.
- Solunum işi tamamen makine tarafından kontrol edilmektedir.
- BIPAP üzerinde inspiratuar ve ekspiratuar basınç belirlenir.
- Ek olarak makine üzerinde solunum sayısı ve inspirasyon süresinin belirlenmesi gerekir.

BIPAP BAŞLANMASI

- Maskenin tipi ve boyutu belirlenir
- Hastaya maskeye alışabilmesi için zaman tanınır.
- Basınçlar oldukça düşük başlanır.

Genellikle IPAP/EPAP: 8-10/3-4

- Aşamalı olarak; Her seferinde 1-2 cmH₂O arttırılır.
- Genellikle ulaşılan basınçlar IPAP/EPAP için 10-16/4-6 cmH₂O dolaylarındadır.

BIPAP başlanması:Diğer parametreler

- İnspiryum zamanı
- Solunum sayısı
- Rampa (Havanın giriş hızını düzenler)
- Alarmlar

BIPAP etkinliđinin değerlendirilmesi

- **Hastanın solunum sıkıntısında azalma**
- Solunum sayısında azalma
- Yardımcı solunum kaslarının kullanımında azalma
- Oksijenizasyon ve KG'ında iyileşme (zaman alabilir)
- Hastanın BIPAP ile uyumlu solunması

BIPAP ile etkili bir ventilasyon sağlandığının göstergesidir.

BIPAP'ın etkili olmadığını yada devam edilmemesi gösteren bulgu ve durumlar

- Huzursuzluk, solunum sıkıntısında artış
- Takipne
- Oksijen verilmesine rağmen persistan hipoksi
- Hemodinamik olarak stabilitenin bozulması,
- Kusma
- Gaz değişiminin bozulması
- Sekresyonların temizlenmesindeki zorluklar
- Ajitasyon
- Letarji yada mental durumda kötüleşme

NIV İÇİN KONTRENDİKE OLAN DURUMLAR

- Mental Gerilik, Koopere olamayan yada ajite hastalarda
- Aşırı oral sekresyon, Aşırı kusma
- Üst GİS kanaması
- Yakın zamanda geçirilmiş mide, özofagus ÜHY operasyonu
- Hastaları uygun takip edebilecek uzman olmaması
- Hastanın hemodinamik olarak stabil olmaması,
- Apne, Şok
- Uygun maskenin olmaması, tam oturmayan maske

EV İÇİN GEREKLİ MALZEMELER

Devresiyle birlikte taşınabilir ventilatör

Ventilatör için eksternal batarya

Batarya için şarj cihazı

Maske-kese

Oksijen konsantratörü ve portabl oksijen

Nabız oksimetre

Nemlendirici

Trakeostomi tüpleri

Aspiratör

Aspirasyon sondaları

Nebulizatör

Öksürtme cihazı

BIPAP SIRASINDA GELİŞEBİLECEK KOMPLİKASYONLAR

- Maskenin basınc yaptığı noktalarda gelişen deri lezyonları
- Göz irritasyonu
- Sinus konjesyonu
- Ağız ve burun mukozasında kuruluk
- Abdominal distansiyon
- Orta yüz hipoplazisi

BIPAP SIRASINDA GELİŞEBİLECEK KOMPLİKASYONLAR

- Maskenin basınc yaptığı noktalarda gelişen deri lezyonları
- **Göz irritasyonu**
- Sinus konjesyonu
- Ağız ve burun mukozasında kuruluk
- Abdominal distansiyon
- Orta yüz hipoplazisi

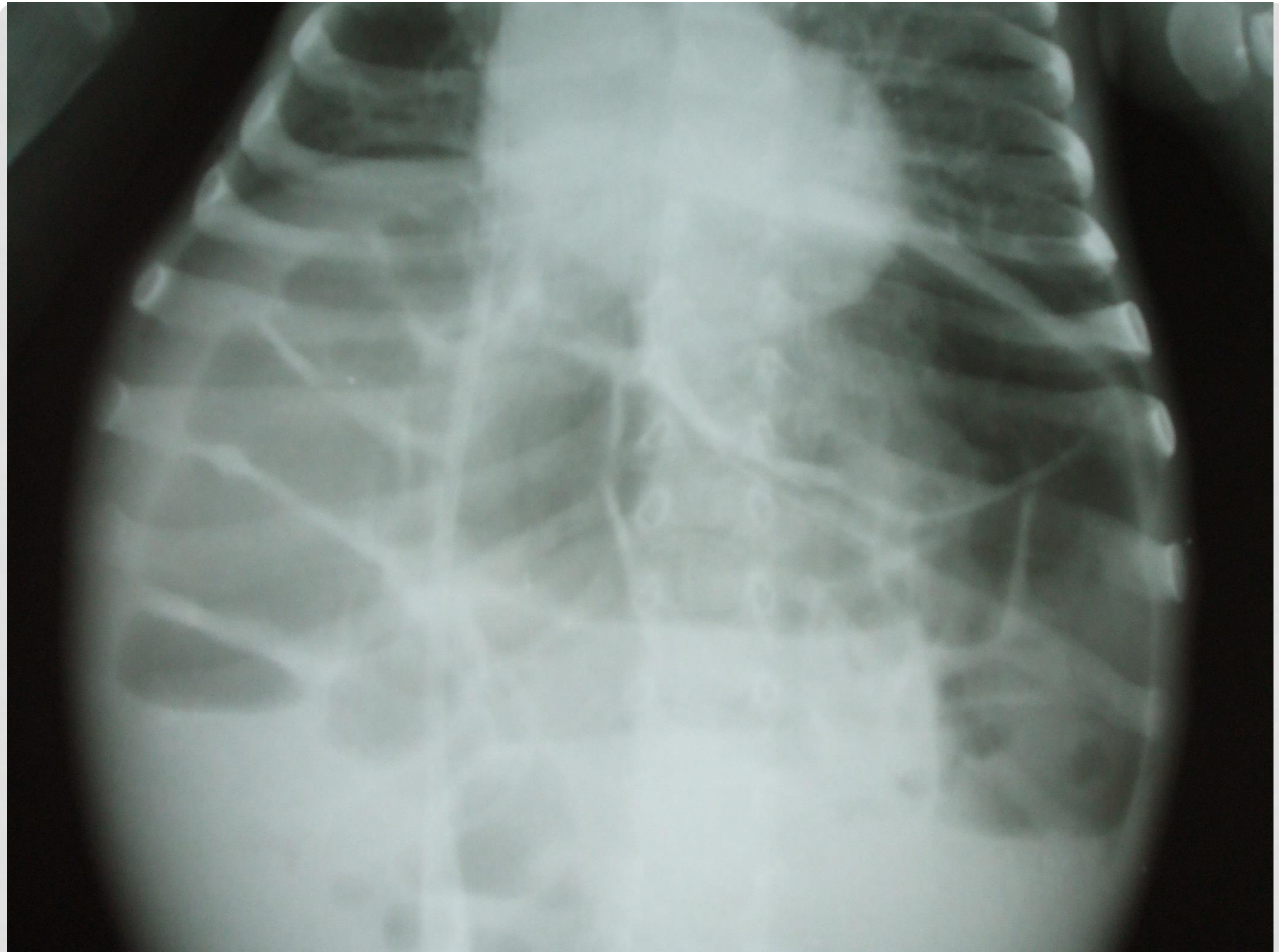

GÖZ IRRITASYONU

BIPAP SIRASINDA GELİŞEBİLECEK KOMPLİKASYONLAR

- Maskenin basınc yaptığı noktalarda gelişen deri lezyonları
- Göz irritasyonu
- Sinus konjesyonu
- Ağız ve burun mukozasında kuruluk
- **Abdominal distansiyon**
- Orta yüz hipoplazisi

BIPAP SIRASINDA GELİŞEBİLECEK KOMPLİKASYONLAR

- Maskenin basınç yaptığı noktalarda gelişen deri lezyonları
- Göz irritasyonu
- Sinus konjesyonu
- Ağız ve burun mukozasında kuruluk
- Abdominal distansiyon
- Orta yüz hipoplazisi

Maxillar retrüzyonun değerlendirilmesi

Maxillar retrüzyon	Evre
Hiç	0
Üst üste	1
Maxilla 0 to 2 mm	2
Maxilla > 3 mm	3

SEYAHAT-HASTANE KONTROLÜ

- **Bütün cihazlar yanına alınır**
- **Ambu, oksijen tüpü dahil**
- **Yedek kanül aspirasyon sondası vs**

HASTAYI MEKANİK VENTİLATÖRDEN AYIRABİLMEK İÇİN

- Mekanik ventilasyon gerektiren sebebin ortadan kalkmış veya düzelmiş olması gerekir
- Tercihen Bahar dönemi
- İnfeksiyon bulgularının olmaması gerekir
- Etkif solunum çabasının olması gerekir
- Bilinç düzeyi ve kas gücünün yeterli olması gerekir

Öncelikle;
hastanın mekanik ventilatör desteğinin azaltılmasına
ve/veya sonlandırılmasına
hazır olup olmadığına karar verilmelidir

Mekanik ventilatörden ayırma

- 1. Mekanik ventilatör desteği kademeli olarak azaltılarak minimum desteđe inilir**
- 2. Hastanın spontan solunumuna izin veren denemeler yapılır**

Spontan Solunum Testi

- Hem hastanın ventilatörden ayrılabilirliğini test etmek için, hem de gittikçe uzayan sürelerle uygulanarak ayırma yöntemi olarak kullanılabilir
- 30 dk – 2 saat arasında değişen sürelerde hasta trakeostomi kanülünden spontan solur ya da hastanın düşük PSV (5-7 cmH₂O) ile soluması sağlanır
- Hasta tolere ettikçe süre uzatılabilir

Spontan Solunum Testi

- ✓ Takipne,
  - ✓ dispne bulguları,
  - ✓ taşikardi,
  - ✓ desaturasyon,
  - ✓ huzursuzluk,
  - ✓ kan gazında solunumsal asidoz veya hiperkapni
- olursa hastanın mekanik ventilatörden ayrılamayacağı düşünülür

Aletlerden ayırma

- Hasta **öncelikle uyanıkken ve gündüz** solunum desteğinden ayrılır, sorun olmadığı görüldükten **sonra gece uykuda** solunum desteği kesilir
- Uzun süreli solunum desteği uygulanmış olan hastaların **gece solunum desteğini sonlandırmadan önce mümkünse uyku çalışması** yapılması önerilir

Trakeostomi kanülünden solunum desteği uygulanan hastaların gündüz ve gece solunum desteği ihtiyacı kalmayınca sıra trakeostomi kanülünün çıkartılmasına gelir

Trakeostomi kanülünün çıkartılabilmesi için

Öncelikle, trakeostomi kanülünün takılma nedeni ortadan kalkmış olmalıdır

Dekanülasyon öncesi hastanın değerlendirilmesi

- ✓ Mental durumu yeterli olmalı
- ✓ Etkin öksürüğü olmalı
- ✓ Sekresyon sorunu olmamalı
- ✓ Oksijenizasyonu yeterli olmalı
- ✓ Yutma fonksiyonu yerinde olmalı

Dekanülasyon öncesi hastanın değerlendirilmesi

- ✓ Enfeksiyon bulguları olmamalı
- ✓ Üst hava yollarında sorun olmadığı değerlendirilmiş olmalı (glottis, vokal kordlar ve subglottik bölge)

- ✓ Trakeostomi kanülünün kapatılmasını tolere etmeli

Trakeostomi kanülünün kapatılması

Trakeostomi kanülü kapatılmadan önce;

- ✓ eğer büyük bir kanül takılı ise kanül çapı küçültülür ya da
- ✓ balonlu bir trakeostomi kanülü kullanılıyorsa balon indirilir ve
- ✓ sonra trakeostomi kanülüne kapak takılıp 12-24-48 saat süre ile hasta değerlendirilir

Trakeostomi kanülünün çıkartılması

- Bütün değerlendirme tamamlanıp sorun olmadığı görüldüğünde trakeostomi kanülü çıkartılır
- Stoma gazlı bezle kapatılır
- En az 24-48 saat oksijen saturasyon takibi yapılır
- PA Akc, kan gazı kontrol edilir.
- Ses genellikle stoma tamamen kapanınca normale döner

- Stoma hastaların büyük kısmında 5-7 günde sekonder iyileşme ile kapanır, bazen haftalar sürebilir
- Trakeokütanöz fistül kalırsa cerrahi gerekebilir

Trakeostomi kanülünün çıkartılması sonrasında noninvaziv mekanik ventilasyon uygulanması

- ✓ Trakeostomisinin kapatılması planlanan hastalarda solunum desteğinin azaltılmasında
- veya
- ✓ Trakeostomi kanülü çıkartılmış olan hastalarda tekrar trakeostomi kanülü takılmasını önlemek amacı ile **NIMV** kullanılabilir

Fauroux B, et al. Noninvasive positive-pressure ventilation avoids recannulation and facilitates early weaning from tracheotomy in children. *Pediatr Crit Care Med* 2010; 11:31–37

TEŞEKKÜRLER...